

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 5866/2023
13.12.2023. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, др Илије Зиндовића, Марије Терзић, Зорана Хаџића и Весне Субић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Немања Кузовић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Привредни суд у Београду, коју заступа Државно правобранилаштво, Београд, ради накнаде имовинске штете, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Вишег суда у Београду Гжрр1 212/22 од 13.10.2022. године, у седници одржаној 13.12.2023. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужене изјављеној против пресуде Вишег суда у Београду Гжрр1 212/22 од 13.10.2022. године.

УКИДАЈУ СЕ пресуда Вишег суда у Београду Гжрр1 212/22 од 13.10.2022. године и пресуда Другог основног суда у Београду Прр1 31/20 од 28.06.2022. године и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Другог основног суда у Београду Прр1 31/20 од 28.06.2022. године, ставом првим изреке, дозвољено је објективно преиначење 25.03.2021. године. Ставом другим изреке, усвојен је тужбени захтев и обавезана тужена да тужиоцу због повреде права на суђење у разумном року на име накнаде имовинске штете исплати износ од 42.871,00 динар са законском затезном каматом од 30.07.2020. године, као дана подношења тужбе до исплате. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име трошкова парничног поступка исплати 54.000,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате.

Пресудом Вишег суда у Београду Гжрр1 212/22 од 13.10.2022. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужене и потврђена пресуда Другог основног суда у Београду Прр1 31/20 од 28.06.2022. године. Ставом другим изреке, одбијени су као неосновани захтеви парничних странака за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужена је изјавила ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права, са позивом на одредбу члана 404. Закона о парничном поступку.

По оцени Врховног суда, испуњени су услови из члана 404. Закона о парничном поступку за одлучивање о посебној ревизији тужене ради уједначавања судске праксе

по питању одговорности Републике Србије за материјалну штету насталу због потпуног или делимичног неизвршења правноснажних извршних судских одлука односно у стечају утврђених потраживања запослених из радног односа који су без њихове кривице остале неизвршене и у поступку стечаја вођени над стечајним дужником са већинским друштвеним или државним капиталом. Стога је одлучено као у ставу првом изреке.

Врховни суд је испитао побијану пресуду применом одредбе члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 10/23) у вези члана 92. Закона о уређењу судова („Службени гласник РС“, број 10/23) и нашао да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју Врховни суд пази по службеној дужности као ни друге битне повреде из члана 407. став 1. ЗПП због којих се ревизија може изјавити.

Према утврђеном чињеничном стању, решењем Привредног суда у Београду Р4 Ст 865/2019 од 05.08.2019. године, усвојен је приговор и утврђено да је тужиоцу-предлагачу повређено право на суђење у разумном року у предмету Привредног суда у Београду Ст 181/10. Решењем Трговинског суда у Београду Р 14/6 утврђено је потраживање тужиоца дана 19.09.2017. године у износу од 42.460,00 динара са законском затезном каматом почев од 01.02.2005. године до исплате и да исто није измирено. Након обустављеног поступка ликвидације над Друштвом за осигурање „Европа осигурање“ покренут је поступак стечаја 12.03.2009. године у предмету Ст 181/2010. Поступак стечаја још није окончан.

При овако утврђеном чињеничном стању, првостепени суд је применом члана 22. став 1. тачка 1. и члана 23. став 1. и члана 31. Закона о заштити права на суђење у разумном року у вези члана 277. и члана 324. Закона о облигационим односима закључио да је са оваквим радом тужене тужилац претрпео имовинску штету за коју је објективно одговорна Република Србија па је исту досудио у висини од потраживања које је признато у стечајном поступку и са законском затезном каматом од 01.02.2005. године до исплате.

Другостепени суд је у свему прихватио правну аргументацију првостепеног суда налазећи да је првостепена одлука заснована и у складу са ставом заузетим на седници Грађанског одељења ВКС од 02.11.2018. године и на основу одлука Уставног суда и одлука Европског суда за људска права у Стразбуру у предметима против Републике Србије у чему су назначени судови заузели децидан став да је Република Србија одговорна за пун износ признатог потраживања у стечајном поступку који се води над предузећем које је са већинским друштвеним, односно државним капиталом и да се ради о објективној одговорности, те да она постоји уколико је утврђена повреда права на суђење у разумном року без обзира да ли је стечајни поступак окончан или не.

По оцени Врховног суда, нижестепени судови су пошли од погрешне примене материјалног права што је за последицу имало непотпуно утврђено чињенично стање.

Наиме, одредбом члана 31. Закона о заштити права на суђење у разумном року прописано је да странка може да поднесе тужбу против Републике Србије за накнаду имовинске штете изазвану повредом права на суђење у разумном року, у року од годину дана од када је стекла право на правично задовољење (став 1). Одговорност Републике Србије за имовинску штету изазвану повредом права на суђење у разумном року је објективна (став 3).

Према закључку усвојеном на седници Грађанског одељења Врховног касационог суда од 02.11.2018. године, Република Србија одговара за материјалну штету насталу због потпуног или делимичног неизвршења правноснажних извршних

судских одлука, односно у стечају утврђених потраживања запосленог из радног односа који су без њихове кривице остале неизвршене и у поступку стечаја вођеним над стечајним дужником са већинским друштвеним или државним капиталом, уз услов да је претходно утврђена повреда права на суђење у разумном року.

У конкретном случају тужилац није био у могућности да наплати своје потраживање према свом послодавцу које потиче из радног односа. Међутим, у конкретној правној ствари, нижестепени судови уопште нису утврђивали чињеницу да ли је Друштво за осигурање „Европа осигурање“ а.д. над којим је отворен стечај, где је тужилац радио пре покретања поступка ликвидације односно стечаја, у власништву физичких лица или је са већинским друштвеним и државним капиталом. Од правилног утврђења те чињенице зависи и утврђивање да ли постоји узрочно-последична веза између радње тужене и штете коју тужилац трпи и правилност одлуке о тужбеном захтеву тужилац.

У поновном поступку првостепени суд ће имати у виду примедбе Врховног суда, утврдити да ли је осигуравајуће друштво „Европа осигурање“ а.д. које се налази у стечају налазило у већинском делу у власништву физичких лица или се радило о друштву за осигурање са претежним друштвеним капиталом и у зависности од правилног утврђења тих чињеница оцениће да ли постоји узрочно последична веза између радње тужене и штете коју тужилац трпи. По потреби извешће и друге доказе и након правилно утврђеног чињеничног стања донеће закониту одлуку.

Сходно напред изнетом, Врховни суд је на основу члана 416. став 2. ЗПП одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Гордана Комненић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић